

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 599. An solennitates Juris civilis requisitæ ad testamenta requirantur quoque Jure canonico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

esse injustas, quia contra jus divinum & naturale contentum duobus testibus juxta illud; in ore duorum vel trium testium stat omne verbum; & ideo correctas à jure Canonico, & consequenter sententiam Judicis illis innixam nunquam obligare posse in conscientia: cum tamen istæ solennitates jure civili inductæ non sint contra, sed præter jus naturale & divinum, & certè legem illam divinam: in ore duorum vel trium testium stat omne verbum; ita non esse præceptivam, ut vult Fagn. quòd in nullo casu liceret exigere vel præscribere plures testes, pater ex eo, quòd aliàs illum ipsum *c. cum esses*, dum præter duos vel tres testes requirit etiam parochum loci esset sibi contrarium & contradiceret legi divinæ, uti & eidem legi divinæ contradiceret, Tridentin. præter duos testes ad valorem matrimonii requiringdo Parochum. Item & alia jura, ut dum *can. præsul. 2. q. 4.* ad condemnationem præsulis requiruntur 72. testes, ita de Lugo. *de 7. & 8. iust. Tom. 2. d. 24. n. 20.* Reiffenst. *n. 124.* Wiestn. *h. t. n. 66.* Sed neque *cit. c. cum esses.* sub anathemate, ut vult Fagn. damnantur leges civiles præscribentes solennitatem plurium testium, afficiente hac anathematizatione non immediatè leges civiles, sed transgressores legis novæ, quam constituerat, & pro territorio Pontificis subiecto observari præcipiebat Alexander 3. de Lugo, Reiffenst. *ll. cit.* Neque etiam opponi potest, quòd leges fundatæ in præsumptione fraudis, irritantes testamenta minùs solennia, uti & sententia Judicis declarans irrita, absente fraude non obligent in conscientia; adeoque & in hoc casu adhuc sit locus occultæ compensationi; eum id verum tantum sit quando eæ leges & talis sententia fundantur in præsumptione fraudis particulari falsa; secus, dum fundantur in præsumptione fraudis universali, uti in hac fundantur leges irritantes testamenta minùs solennia, unde licet hic & nunc cessaret fraus & ratio legis; quia tamen universaliter non cessat periculum fraudis in talibus testamentis carentibus solennitatibus requisitis, pergit lex obligare, & secundum eam, dum res deducitur ad judicium, Judex judicare potest ac debet, quòd nullum sit testamentum, ut Covar. *l. c. n. 13.* Reiffenst. *n. 127.* Laym. &c.

Quæst. 599. An solennitates Juris Civilis requisitæ ad testamentum requirantur quoque Jure Canonico.

Resp. Primò: Solennitates omnes Jure Civili requisitæ de Jure Canonico necessariò servandas non esse, etiam quòd ad causas profanas in locis temporalibus Pontificis jurisdictioni subiectis, certum videtur ex *c. cum esses. h. t.* ubi dummodo duo testes unà cum Parocho loci requirantur; quin & vetatur plures pro illis locis requiri testes, ita ut sub interminatione anathematis, id est, excommunicationis (intellige, non latæ sed ferendæ sententiæ, ut gl. fin. *ibid.*) prohibeatur, testamentum non adhibitis pluribus testibus conditum declarari nullum seu rescindi; idque non tantum in foro Ecclesiastico, sed & sæculari, & Clarus, *§. testamentum q. 57. n. 2.* sic sentire ferè omnes dicens, et si Fulgos. *conf. 29. n. 1. & 2.* contrarium teneat, nimirum etiam in terris temporalibus jurisdictioni Ecclesiæ subiectis non valere testamentum ad non pias causas conditum, nisi servata Juris Civilis solennitate. Possè tamen etiam plures in tali testamento ultroneè, seu citra necessitatem eos requiringdi, adhiberi testes in dictis locis absque eo, quòd contraveniatur dispositioni *cit. cap.* videtur quoque certum, cum in eo non prohibeatur adhiberi plures testes, sed solum necessitas adhiben-

di plures testes. Sic etiam satisfieri dictæ dispositioni, si testes quatuor adhibiti sint sine Parocho proprio, eò quòd duo testes æquivaleant Parocho & suppleri possint vices unius, quamvis maximæ auctoritatis sit; juxta *c. 28. & 47. de testib. tenet Pich. h. t. n. 10.* citatis Abb. *in cit. c. cum esses. n. 7.* Covar. *ibid. n. 12. & 13.* Molin. *de 7. & 8. tr. 2. d. 137. n. 4. & 5.* Claro. *§. testamentum. q. 57. n. 3.* qui insuper citat plures alios, ac dicit, se ab hac sententia in consulendo & judicando non audere discedere propter auctoritatem DD. et si in puncto juris non transeat sine difficultate, de quo tamen etiam posteriore dubitari posset, an non ita præsentia Parochi esset de substantia talis testamenti, ut per alios testes suppleri nequeat, sicut ea requiritur juxta Tridentinum ad valorem matrimonii. Illam tamen suppleri posse dicto modo, aut loco illius faciendo testamentum coram Decano vel Episcopo ejusve Vicario, dum ipse Parochus testamentum condidit ad causas profanas, ait Wiestn. *h. t. n. 69.*

2. Secundò: Et si igitur quòd ad numerum testium servanda non sit solennitas illa Juris Civilis in dictis terris secundum Jus Canonicum; nihilominus tamen reliquas solennitates Juris Civilis, puta quòd testes debeant esse rogati, masculi, delicti, subscribere & subscribere, requiri etiam pro illis terris & secundum Jus Canonicum quòd ad causas profanas & non pias, ita ut ibi quoque deficientibus illis solennitatibus, sit & habeatur testamentum in invalidum, probabilis videtur ex eo principio: ubi & in quibus dispositio Juris Civilis non reperitur expressè immutata vel correctæ à Jure Canonico seu Ecclesiastico, & non inducenda repugnancia inter jus utrumque, ut cum communi docent Anchor. *in c. Canonum statuta. de constit. Jo. And. in c. cum esses. h. t. n. 5.* Abb. *ibid. n. 6.* Clar. *l. c. q. 57. n. in fine.* Arg. *c. 1. de nov. oper. nunc.* jam verò in *cit. c. cum esses.* solum diversum quid statuitur de numero testium; non autem de qualitate testium aut aliis solennitatibus; neque etiam in reliquo Jure Canonico, Unde hanc sententiam sequuntur. Covar. *l. c. n. 14.* Clarus *l. c.* dicens eam veriorum & communiorum, Fagn. *in c. cum esses. n. 26.* Barbol. *ibid. n. 7.* Zoësti. *in ff. h. t. 47.* Pirh. *h. t. n. 12.* Wiestn. *n. 69.* Reiffenst. *n. 133.* Contrarium valde quoque probabiliter tenentibus. Abb. *l. c. n. 3.* Molin. *l. c. n. 6.* & aliis ex ea ratione, quòd dispositio, c. cum esses fundatur in jure naturali & gentium, secundum quod & feminæ esse possunt testes, nec opus est, ut testes rogentur aut subscribant, modò sint idonei de hoc jure naturali & gentium.

3. Resp. Tertiò: licet probabile sit, quòd asserit Clarus *l. c.* nimirum dispositionem Juris Canonici, *c. cum esses.* servandam esse ubique, adeoque etiam in terris Imperii aliorumque Regnorum pro foro Ecclesiastico, ita ut Clerici in hisce terris condere possint testamentum etiam ad causas profanas juxta dispositionem Juris Canonici ex ea etiam ratione, quòd per adhibitionem illam septem testium Jure Civili requisitam valde astringantur ultimæ voluntates; adeoque ad illam tanquam odiosam & onerosam Clerici non videantur astricti, & consequenter se conformare possint, si non debeant, dispositioni Juris canonici etiam quòd ad causas profanas, licet inquam id probabile sit; in praxi tamen potius attendendum ad consuetudinem locorum, ut cum Molin. *l. c. n. 7. & 8.* Pirh. *h. t. n. 11.* in Imperio autem Romano receptum usu contrarium, nimirum ut testamenta aliæque ultimæ voluntates etiam Clericorum secundum Jus Cæsareum regulari debeant, ita

ur ea ibide m condita non valeant, sed rescindi possint, si careant septem testibus aliisque solemnitatibus Jure Cæsareo requisitis teste Laym. *L. 1. ir. 4. c. 13. n. 1.* & in *c. Ecclesia. de constir. n. 15.* idque etiam ex ea ratione, quòd, cum Clerici sint cives & membra Reipublicæ, ubi degunt, æquum sit, ut in rebus naturâ suâ politicis le legibus sæcularibus locorum conforment. Pirth. *l. c. Wiestn. n. 67.* Accedit & alia ratio universalior, nimirum, quòd, cum unumquodque jus servandum sit in suo foro, dum inter utrûq; est contrarietas, & ut. umq; versatur circa causam profanam, in terris Romano Imperio subjectis tam in foro Ecclesiastico quàm civili testamenta fieri & judicari possint secundum formam & solemnitates Juris Civilis; in terris temporali jurisdictioni Papæ subiectis secundum formam canonicam. *c. cum esses. Sc. Reiffenst. n. 135.* citatis gl. in *idem c. v. improbamus. Alex. l. 2. conf. 146. n. 6.* dicente comu-nem. Paris. Bald & aliis apud Fagn. in *vir. c. n. 46.* Nullatenus itaq; sustineri potest directè contrarium, quod tradit Host. *inc. cum esses. n. 4. Abb. ibid. n. 17.* Jo And. num. 2. Archidiacon. in *c. placuit. 2. g. 5.* Card. Sfrondr. *de lege fundat. in presump. p. 2. §. 1. n. 4.* & alii relati à Wiestn. *n. 64.* nimirum, etiam extra temporale territorium Papæ in omnibus Christiani orbis provinciis, omnibusque curiis etiam sæcularibus servari posse, quin & deberi formam *c. cum esses.* utpote per quod, ut volunt correctum Jus civile; ita ut valeant testamenta cæteris Juris civilis solemnitatibus destituta, modò facta adhibitis duobus vel tribus testibus unâ cum Parochosloci. Hujus verò oppositum, quòd nimirum *vir. cap. se non extendat ultra terras regimini temporali Papæ subiectas,* & in terris Imperii hodie quoque retinenda sit forma Juris civilis, factaque ibi contra illam testamenta, saltè à laicis ad causas profanas, sint habenda pro irritis, vel ex eo conficitur; quòd, eum testamentum spectans ad causam merè profanam actus sit merè temporalis, solemnitatesq; Juris civili ad eum præscriptæ nullam continent aut foveant peccatû, sed potius serviât ad impedienda peccata, dum vel hac ratione malitiis & fraudibus hominum, quibus ultimæ voluntates sunt obnoxie, occurrunt; subductû sit potestati Pontificis, dum is juxta communissimam, leges civiles præscribentes formam actibus merè profanis, & peccatum non foventes extra suum territorium corrigere vel etiam reprobare nequieat, ut tenet ipse Abb. in *vir. c. cum esses. num. 7.* aliàs contrarius. Arg. *can. 6. §. 10. dist. 96. & c. novit. de judiciis, c. causam. qui sitii sint legiti.* Sicut pro suo territorio, in quo tanquam Princeps superiorem non recognoscens supremamque exercens potestatem legislativam etiam temporalem, iis abrogatis, alias substituere potest.

Quest. 600. An igitur solemnitates de Jure Civili communi servanda vigeant ubique in Imperio.

Resp. Negativè; singulæ namque ferè provincie, imò civitates habent certas & diversas formas & modos testandi, & conformiter iis faciendum testamentum; cum, quoties de solemnitate actûs tanquam ejus forma agitur, toties ad jura & solemnitates cujusque loci attendendum. *L. 6. ff. de evict. de Lugo. de §. 7. Tom. 2. d. 24. n. 20.* Delbene *de immun. Eccles. p. 1. c. 11. §. 7. num. 5.* cum communi Carpz. *p. 3. c. 6. def. 12.* Lauterb. in *ff. qui testam. facer. poss. §. 59.* valetque testamentum factum secundum formam loci, in quo factum, in aliis quoque provinciis, etiam quòd ad bona alibi sita, licet ibi vigeat alia consuetudo testandi etiam juxta formam *vir. c. cum esses.* Lauterb. *l. c. Gail. L. 2. obs. R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.*

125. n. 2. citatis pluribus aliis, quin licet testator sit ex loco, ubi vigeat contraria consuetudo. Lugo. *l. c.* Atque ita validum est testamentum factum à peregrino extra locum originis vel domicilii, ubi major solemnitas requiritur, existente in loco ubi minor solemnitas de Jure civili requiritur, etiam quòd ad bona omnia sita in loco, ubi major requiritur. Delbene. *l. c. n. 5.* quæ tamen non procedunt quòd ad habilitatem personæ testatis; ita ut, si ea habilis habeatur in ordine ad testandum in uno loco, etiam habilis habeatur in alio, & valeat eo ipso validè testari pro omni loco. de Lugo. *l. c.*

Quest. 601. Quales Jure Civili solemnitates requirant testamentum solenne scriptum.

Resp. Requiritur ferè sequentes. Prima, ut actus testandi sit continuus & uniformis, hoc est, fiat uno eodemque tempore, uno contextu, nullo actu alio interveniente. *l. 21. ff. l. 28. c. qui testam. fac. poss.* Pirth. *h. t. n. 4.* Lauterb. in *ff. eod. §. 56.* Scru. in *ff. eod. th. 10. lit. g.* Muller. *ibid.* idque, ut idem, ne testator ad aliena delapsus, actu testandi interrupto, minus seriò & constantèr hanc rem agere videatur. Porro continuitas illa temporis tantum requiritur quòd ad testatoris significationem, subscriptiones & subsignationes, ita ut, interpositis inter hæc intervallis temporis, vitietur testamentum. *l. 21. c. de testam.* non verò per hoc, quòd testator per plures dies & horas sibi opportunis faciendo testamento incumbat. Muller. *l. c.* qui tamen addit, hodie dum non posse eum ordinationem incipere, & cras finire, sed totum negotiû debere expediri uno die juxta *vir. l. 21. §. Ord. Imper.* Ad contextum verò illum unicû spectat, ut testator & testes simul maneant, donec supræmissa contestatio sit perfecta. *l. 20. §. 8. qui testam. fac. poss.* ita tamen, ut si testatori vel uni testium vi morbi vel necessitate naturæ quid accidat, unde ad breve temporis intervallum ab invicem discedere cogantur, non censetur facta interruptio; si autem absentia & se junctio eorum nimis diu duret, testis alius subrogandus, & actus corâ eo repetendus. *l. 28. c. de testam.* Lauterb. Muller. *l. c.* unde etiam non posse testatorè semel finitâ supræmissa contestatione, mutare quid in testamento, sed, si id facere voluerit, omnia denuo ex integro facienda juxta *l. 21. §. 1. ff. qui testam. fac. poss.* uti etiam non posse illum relinquere in testamento spatium, inscribendo post actûs testandi consumationem legata, quamvis possit aliquid in eo obsecrè positum declarare juxta *eandem. l. 21.* asserit Muller. *l. c.* Spectat denique ad illum contextum, ne actus illius extraneus seu alienus, hoc est, qui ad testamenti perfectionem nihil faciens, animum testatoris distrahere, & ad alia avocare potest, misceatur. *§. 3. Inst. qui testam. fac. poss. l. 21. §. ult. ff. eod.* Secus est de actu vel contractu aliquo, qui aliquo modo ad testamentum pertinet; is enim in testamento & inter testandum fieri potest, talis, v. g. est constitutio pignoris. *l. 26. ff. de pignor. act.* non quidem tanquam contractus realis, sed effectivè sumptus, hoc est, jus ipsû in re in securitatè debiti constitutum, quod non tantum constituitur per conventionem, sed & per ultimam voluntatem tanquam legatum, æquè ac servitutes, ususfructus & c. ut Lauterb. *l. c.* Muller. *l. c. lit. T. §. O.* item divisio bonorum inter liberos & c.

2. Secunda solemnitas est, ut sit in scriptum redactum, vel ab ipso testatore, vel ejus jussu ab alio. *l. hac consultiissima. c. h. t. Carpz. p. 3. c. 3. def. 2.* Muller. *l. c. lit. n.* ita ut necesse non sit hodie dè, uti erat olim, nomen hæredis scribi per testatorem aut testes adhibitos. *§. 4. Inst. de testam. l. 29. c. eod.* Muller. *l. c.* non tamen illud jussu illius scribere potest is, qui in eo hæ-